

Målnummer:	Ö 2774-20	Avdelning:	2
Domsnummer:			
Avgörandedatum:	2021-03-31		
Rubrik:	Fördelning av influtna medel efter försäljning av samägd egendom med stöd av indragningsregeln i 8 kap. 8 § UB. Även fråga om Skatteverkets ansvar för rättegångskostnad.		
Lagrum:	<ul style="list-style-type: none"> • 4 kap. 17 § utsökningsbalken (1981:774) • 8 kap. 8 §, 9 § och 11 § utsökningsbalken (1981:774) • 9 kap. 4 § utsökningsbalken (1981:774) • 4 §, 8 § och 9 § förmånsrättslagen (1970:979)		
Rättsfall:	<ul style="list-style-type: none"> • NJA 1992 s. 6 • NJA 2012 s. 896 • NJA 2015 s. 72 • NJA 2015 s. 374 • NJA 2020 s. 908		

REFERAT

H.B. och H.G. ägde en bostadsrätt med hälften vardera. Bostadsrätten var pantsatt till säkerhet för en skuld som H.B. hade till Skandiabanken.

Kronofogdemyndigheten utmätte H.B:s andel av bostadsrätten för betalning av hans skulder till Skatteverket och Hamartia AB. Myndigheten beslutade senare med stöd av den s.k. indragningsregeln i 8 kap. 8 § UB att hela bostadsrätten skulle säljas.

Bostadsrätten såldes för 5 miljoner kr. Den 16 maj 2019 meddelade Kronofogdemyndigheten beslut om fördelning av köpeskillingen. Enligt beslutet skulle Skandiabankens fordran om drygt 2 miljoner kr utgå först. Därefter upptogs förrättningskostnaderna, drygt 200 000 kr. Dessa kostnader skulle inte belasta H.G:s andel och kostnadstäckning tillfördes henne med motsvarande belopp. Av vad som därefter återstod av köpeskillingen fördelades hälften till H.G. och hälften till utmätningsborgenärerna Skatteverket och Hamartia. Resultatet för H.G:s del blev att hon skulle erhålla sammanlagt 1 492 959 kr.

Nacka tingsrätt

H.G. överklagade Kronofogdemyndighetens beslut i Nacka tingsrätt och yrkade att beslutet skulle ändras så att hon erhöll hälften av köpeskillingen för bostadsrätten enligt sin ägarandel. Hon anförde i huvudsak följande. I fördelningsbeslutet belastas hennes ägarandel felaktigt av en skuld som H.B. ensam har till Skandiabanken. När banken fått fullt betalt borde hon ha fått ut sin ägarandel ur överskottet.

H.G. yrkade ersättning av staten för sina rättegångskostnader.

Tingsrätten (tingsfiskalen Joanna Wänblad) anförde i beslut den 5 juni 2019 följande.

SKÄL FÖR BESLUTET

Det är ostridigt att H.B. ensam har tagit det aktuella bostadslånet hos Skandiabanken och att bankens säkerhet i form av en panträtt gäller i hela den

samägda bostadsrätten. I egenskap av panthavare med bästa förmånsrätt har Skandiabanken rätt till full betalning ur den pantsatta egendomen, före H.G. och övriga utmättningsborgenärer. Eftersom hela bostadsrätten är pantsatt ska medel utgå från hela den pantsatta, och nu sålda, egendomen. Att det är H.B. och inte H.G. som har tagit lånet förändrar inte den bedömningen. Tingsrätten, som instämmer i Kronofogdemyndighetens bedömning, avslår därför överklagandet. Till följd av detta ska även yrkandet om ersättning för rättegångskostnader avslås.

SLUTLIGT BESLUT

H.G:s överklagande avslås.

H.G:s yrkande om ersättning för rättegångskostnader avslås.

Svea hovrätt

H.G. överklagade i Svea hovrätt och yrkade att hon skulle tilldelas hälften av köpeskillingen för bostadsrätten enligt sin ägarandel. Hon yrkade även ersättning av staten för rättegångskostnader.

Hamartia AB och Skatteverket motsatte sig ändring av tingsrättens beslut. H.B. avhörde inte.

Hovrätten (hovrättsråden Mona Wildig, Anne Mellqvist och Charlotte Edvardsson, referent) anförde i beslut den 30 april 2020 följande.

SKÄLEN FÖR BESLUTET

En gäldenärspant kan övergå till att bli en tredjemanspant genom att gäldenären överlåter panten till en tredje man som inte gör ett godtrosförvärv. Förvärvarens rättsställning är då i princip identisk med att han själv hade förskrivit panten till säkerhet för gäldenärens skuld till borgenären. (Se bl.a. Stefan Lindskog, Betalning, 2018, s. 197 samt jfr NJA 1992 s. 6 och NJA 1994 s. 668.)

Av det överlåtelseavtal som getts in framgår att H.G. var medveten om pantförskrivningen av bostadsrätten när hon blev delägare i den. Den pantträtt som H.B. upplåtit i bostadsrätten påverkades alltså inte av försäljningen utan bestod och H.G:s rättsställning var i princip identisk med att hon själv pantsatt bostadsrätten som säkerhet för H.B:s skuld. Däremot var hon inte personligen betalningsansvarig för pantfordran. Skandiabanken, i egenskap av panthavare med bästa förmånsrätt, hade därmed rätt till full betalning från hela den pantsatta egendomen före utmättningsökandena och H.G.

H.G. har även gjort gällande att hon i strid med Europakonventionens regler om egendomsskydd genom Kronofogdemyndighetens fördelningsbeslut har berövats 1 007 041 kr. Enligt artikel 1, Första tilläggsprotokollet till Europakonventionen, ska varje fysisk eller juridisk person ha rätt till respekt för sin egendom. Ingen får berövas sin egendom annat än i det allmännas intresse och under de förutsättningar som anges i lag och i folkrättens allmänna grundsatser. H.G. har köpt en andel av bostadsrätten medveten om att bostadsrätten var pantförskrivna. Skandiabanken har därför enligt lag haft rätt till full betalning från hela köpeskillingen. Det har därmed inte varit fråga om något egendomsberövande i strid med Europakonventionens bestämmelser.

H.G:s överklagande ska alltså avslås.

Vid denna utgång har H.G. inte rätt till ersättning för sina rättegångskostnader.

BESLUT

Hovrätten avslår överklagandet.

Högsta domstolen

H.G. överklagade hovrättens beslut och yrkade att HD skulle förklara att hon skulle tilldelas hälften av köpeskillingen för bostadsrätten. Hon yrkade även ersättning av Skatteverket för sina rättegångskostnader i tingsrätten, hovrätten och HD.

H.B. medgav H.G:s yrkande.

Skatteverket och Hamartia AB bestred ändring av hovrättens beslut.

HD avgjorde målet efter föredragning.

Föredraganden, justitiesekreteraren Martina Bozzo, föreslog i betänkande följande beslut.

SKÄL

Bakgrund

Punkterna 1-3 motsvarar i huvudsak punkterna 1-3 i HD:s beslut.

Frågorna i målet

4. Vid prövningen av H.G:s invändning aktualiseras frågan om en tredjemanspantsettare har regressrätt i förhållande till den ursprungliga pantsättaren/gäldenären vid utmätning av en samägd bostadsrätt, när endast den ursprungliga pantsättaren är den som har en skuld till panthavaren och panthavaren genom utmätningen fått betalt. Om tredjemanspantsettaren har regressrätt uppkommer också frågan om tredjemanspantsettaren även tar över den förmånsrätt som panthavaren hade i förhållande till övriga borgenärer.

Rättsliga utgångspunkter

5. Av 8 kap. 8 § UB följer att Kronofogdemyndigheten i vissa fall kan förordna att hela egendomen ska säljas, trots att endast en andel av en samägd egendom utmäts. Indragningsregeln i 8 kap. 8 § UB har i praxis funnits vara tillämplig på andel av bostadsrätt, även i samboförhållanden (se NJA 2015 s. 72, p. 13-15). Bifalls sådant yrkande om försäljning anses hela egendomen utmätt enligt 8 kap. 9 § UB.

6. Förmånsrättslagen (1979:979) reglerar borgenärernas inbördes rätt till betalning vid utmätning eller konkurs. Föreskrift om lika rätt till betalning innebär att varje borgenär får betalt i förhållande till sin fordran. (1 §.)

7. Av 3 § förmånsrättslagen följer att förmånsrätt består, även om fordringen överläts eller tas i anspråk genom utmätning eller på annat sätt övergår till annan.

8. En bostadsrätt betraktas som lös egendom och panträtt i lös egendom har särskild förmånsrätt enligt 4 § 3 förmånsrättslagen.

9. Skatteverket och Hamartia AB är utmätningssökande och har särskild förmånsrätt enligt 8 § förmånsrättslagen. Ordningen mellan de särskilda förmånsrätterna regleras i 9 § och av denna följer att det är ordningen de tas upp i förmånsrättslagen som bestämmer prioriteringen, om inte vissa särskilda undantag är för handen.

Tredjemanspantsettarens regressrätt

10. Tredjemanspant kan föreligga om en gäldenär överlåter panten till en tredje man som inte gör ett godtrosförvärv. Förvärvarens rättsställning är då i princip identisk med att förvärvaren själv hade förskrivit panten till säkerhet för

gäldenärens skuld till borgenären. Tredjemanspant kan också föreligga om en registrerad ägare till fast egendom lämnat pantbrev som säkerhet och make eller sambo anses ha del i eller åtminstone ha anspråk på del i fastigheten. Tredjemanspantställning fungerar i väsentliga hänseenden på samma sätt som ett beloppsbegränsat borgensåtagande, med den begränsningen att pantsättaren gentemot borgenären endast har åtagit sig att svara med den pantsatta egendomen, medan borgensmannens ansvar är personligt och kan göras gällande i hela hans förmögenhet. (Se bl.a. Gösta Walin och Torbjörn Ingvarsson, *Borgen och tredjemanspant*, 4 uppl. 2013, s. 306 och s. 312 och Stefan Lindskog, *Betalning*, 2 uppl. 2018, s. 197 f.)

11. Frågan om regressrätt för tredjemanspantställare är inte lagreglerad. Det är emellertid en vedertagen rättsgrundsats att när två personer har åtagit sig borgen för samma fordran och en av dem varit tvungen att betala mer än vad som belöper på denne enligt rättsförhållandet mellan borgensmännen, den personen normalt har regressrätt gentemot den andre även utan avtal därom (jfr 2 § 2 st. lagen [1936:81] om skuldebrev). Motsvarande regressrätt gäller tredjemanspantställare, om inte annat följer av deras inbördes rättsförhållande. Principen om regressrätt grundas bl.a. på att borgenären inte genom att utnyttja sin rätt att välja betalningsväg godtyckligt ska kunna slutligt belasta den ene eller andre av dem som har ställt säkerhet. (Se bl.a. NJA 1915 s. 426 och NJA 2000 s. 667 samt Gösta Walin och Torbjörn Ingvarsson, a.a., s. 313 ff.)

12. Betalaren har genom subrogation rätt till regress, om denne har haft ett skyddsvärt intresse av att infria gäldenärens skuld. Finns den pantsatta egendomen inte i behåll, bör den drabbade pantsättaren i vissa fall kunna vända sig mot den andre med en motsvarande fordran. Eftersom detta ansågs vara fallet tredjemanspantställare emellan och även mellan borgensman och tredjemanspantställare finns det starka skäl för en tredjemanspantställare att kunna göra detta gällande mot gäldenären. (Se t.ex. NJA 1987 s. 80, NJA 2000 s. 667, NJA 2017 s. 482 och Gösta Walin och Torbjörn Ingvarsson, a.a., s. 312 ff. samt Stefan Lindskog, a.a., s. 336 f.)

13. En tredjemanspantställare kan alltså ha regressrätt i förhållande till den ursprungliga pantsättaren/gäldenären vid utmätning av samägd egendom, när endast den ursprungliga pantsättaren är den som har en skuld till panthavaren och panthavaren genom utmätningen fått betalt. Bedömningen av om så är fallet får dock ske med beaktande av omständigheterna i det enskilda fallet.

Den betalande tredjemanspantställarens förmånsrätt

14. I doktrin och praxis har bestämmelsen i 3 § förmånsrättslagen om att förmånsrätt består, även om fordringen överläts eller tas i anspråk genom utmätning eller på annat sätt övergår till annan, även ansetts täcka borgensmans regressrätt. Skälet är att en borgensman kan tvingas att prestera medan en överlåtelse normalt sett är frivillig. Om det därför är klart att en person som får fordringen överlåten på sig även bör förvärva förmånsrätten, så bör även borgensmannens regressfordran vara skyddad av samma förmånsrätt. (Se NJA 1992 s. 316 och Torbjörn Ingvarsson, *Borgensliknande säkerhetsrätter*, 2000, s. 81.)

15. Den betalande tredjemanspantställaren, regressborgenären, kan också inträda i ursprungsborgenärens förmånsrätt. Hur infriandet gått till har dock betydelse för denna bedömning. Har infriandet av den andres skuld skett genom att en utomstående tredje man frivilligt och utan att vara förpliktad betalat en förmånsberättigad fordran har i praxis förmånsrätten inte ansetts kunna övergå (jfr bl.a. NJA 1940 s. 734, NJA 1966 s. 589 och NJA 1973 s. 286). Har betalning däremot erlagts av någon som varit skyldig att inskrida övergår fordringen och förmånsrätten till den nya borgenären, om inte annat stadgats eller var förutsatt (se Torkel Gregow och Gösta Walin, *Förmånsrättslagen, lönegarantilagen m.m., En kommentar*, 7 uppl. 2018, s. 40 och NJA 1979 s. 51).

Bedömningen i detta fall

16. H.G. har genom sitt köp av den redan pantsatta bostadsrätten ställt tredjemanspant för H.B:s skuld till Skandiabanken.

17. Skandiabanken har panträtt i hela bostadsrätten och har därför rätt att först få betalt, i enlighet med det överklagade beslutet. Genom att panten tas i anspråk inträder H.G. i bankens ställe. Panten finns inte kvar eftersom bostadsrätten sålts. Finns inte den pantsatta egendomen i behåll, bör den drabbade pantsättaren i vissa fall kunna vända sig mot den andre med en motsvarande fordran (se NJA 2000 s. 667).

18. Infriandet har skett på så sätt att H.G. regressvis har rätt att få betalt före de utmätningssökande borgenärerna, eftersom hon genom övergången av fordran får samma förmånsrätt som banken (se 3 § förmånsrättslagen, Torkel Gregow och Gösta Walin, a.a., s. 40 och NJA 1979 s. 51).

19. I detta fall medför förmånsrätten att H.G. ska få full betalning för sin andel av bostadsrätten, dvs. hälften av köpeskillingen, sedan Skandiabanken fått betalt för sin fordran. Vad som därefter blir över ska fördelas mellan utmätningssökandena Hamartia AB och Skatteverket i förhållande till deras respektive fordringar.

Rättegångskostnader

20. Det aktuella fördelningsbeslutet avsåg egendom av stort värde, särskilt för en privatperson. De juridiska frågeställningarna om bl.a. tredjemanspant och regressrätt har krävt anlitande av ombud för att H.G. skulle kunna bevaka sin rätt i målet. Kostnaderna för detta arbete får anses ha varit befogade och därmed av det slag som staten, genom Skatteverket, ska svara för vid denna utgång. (Jfr "RF och rättegångskostnaderna", NJA 2015 s. 374.)

21. Skatteverket har gjort gällande att om HD skulle komma fram till att verket är betalningsskyldigt ska denna skyldighet sättas ned med hälften, eftersom H.G. inte yrkat ersättning för rättegångskostnader av Hamartia AB.

22. Av handlingarna framgår att Hamartia AB är en enskild part och att det förelegat en sådan intresse motsättning mellan H.G. och Hamartia AB att ett yrkande om att även Hamartia AB skulle betala ersättning för rättegångskostnader skulle ha bifallits, om det hade framställts (jfr "Bilen i Borås", HD:s avgörande den 1 december 2020 i mål Ö 5734-19, p. 17).

23. Vid denna utgång ska därför Skatteverket endast svara för hälften av H.G:s rättegångskostnader i tingsrätten, hovrätten och i HD. De yrkade beloppen är skäliga.

HD:S AVGÖRANDE

Med ändring av hovrättens beslut förklarar HD att H.G. ska fördelas hälften av köpeskillingen, det vill säga 2,5 miljoner kr, sedan Skandiabanken fått betalt för sin fordran. Vad som därefter blir över ska fördelas mellan Hamartia AB och Skatteverket.

Beträffande rättegångskostnader överensstämmer betänkandet med HD:s beslut.

HD (justitieråden Gudmund Toijer, Kerstin Calissendorff, referent, Agneta Bäcklund, Sten Andersson och Johan Danelius) meddelade den 31 mars 2021 följande slutliga beslut.

SKÄL

Bakgrund

1. H.B. och hans sambo H.G. ägde en bostadsrätt med hälften vardera. H.G. hade köpt sin hälftedel av H.B. Bostadsrätten var då pantsatt till säkerhet för H.B:s skuld till Skandiabanken. Pantsättningen framgick av överlåtelseavtalen. H.G. trädde inte in i skuldförhållandet gentemot banken.

2. För betalning av H.B:s skulder till Hamartia AB och Skatteverket (utmättningsborgenärerna) utmätte Kronofogdemyndigheten H.B:s andel

av bostadsrätten. Kronofogdemyndigheten beslutade efter en tid att även H.G:s andel skulle säljas, s.k. indragning, med stöd av 8 kap. 8 § UB.

3. Sedan bostadsrätten sålts för 5 miljoner kr fattade Kronofogdemyndigheten det nu överklagade fördelningsbeslutet. Enligt beslutet skulle Skandiabankens fordran om drygt 2 miljoner kronor utgå först och ur köpeskillingen för hela bostadsrätten. Därefter upptogs förrättningskostnaderna. Av det som återstod fördelades hälften till H.G. (efter beaktande av att förrättningskostnaderna inte skulle belasta hennes andel). Hon skulle därmed erhålla knappt 1,5 miljoner kr. Resterande köpeskillning fördelades mellan utmättningsborgenärerna i proportion till deras fordringar.

4. H.G. överklagade Kronofogdemyndighetens fördelningsbeslut. Tingsrätten och hovrätten har avslagit hennes överklaganden.

Vad målet gäller

5. Målet gäller alltså fördelning av medel efter exekutiv försäljning av en samägd bostadsrätt som pantsatts till säkerhet bara för den ene delägarens skuld till en viss borgenär, men där utmätning söktes av delägarens andra borgenärer. Frågan är hur fördelning av köpeskillingen ska ske mellan den andra delägaren samt panthavaren och utmättningsborgenärerna.

Rättsliga utgångspunkter

Betydelsen av indragning av delägars andel av utmätt lös egendom

6. Verkställighet av en betalningsskyldighet ska grundas på en dom eller annan exekutionstitel och sker genom utmätning. Som huvudregel gäller att bara egendom som gäldenären äger får utmätas för betalning av exekutionsfordran. (Se 1 kap. 1 och 2 §§ samt 4 kap. 17-19 §§ UB.)

7. Vid samägd egendom är utgångspunkten därför att enbart gäldenärens andel i egendomen får utmätas och säljas. Kronofogdemyndigheten kan emellertid efter yrkande förordna att hela egendomen ska säljas, trots att endast en andel av en samägd egendom har utmätts (se

8 kap. 8 § UB). Skälet för indragningsregeln är att en exekutiv försäljning av en andel i viss egendom i allmänhet ger förvärvaren en osäker ställning och därför ofta medför att gäldenärens andel säljs till underpris (se prop. 1980/81:8 s. 579). Regeln har i rättspraxis ansetts vara tillämplig på andel av bostadsrätt, även i samboförhållanden (se "Indragningsregeln" NJA 2015 s. 72, p. 13-15).

8. Bifalls ett yrkande om indragning anses hela egendomen utmätt enligt 8 kap. 9 § UB. Detta medför emellertid inte att utmättningsborgenären får förmånsrätt i hela egendomen (se a. prop. s. 583). Vad som av köpeskillingen belöper på annan delägars andel än gäldenärens får inte användas till betalning av utmättningsborgenärens fordran (se a. prop. s. 579). Syftet med indragningsregeln är alltså att undvika en försäljning till underpris av gäldenärens andel, inte att borgenärerna ska få rätt till betalning ur en annan ägares andel.

Behandling av panthavares säkerhet vid utmätning i lös egendom

9. Det finns inte något legalt hinder mot att en gäldenär överlåter lös egendom, exempelvis en andel i en bostadsrätt, som denne har pantsatt till säkerhet för en egen skuld. Panthavarens säkerhet i panten påverkas inte av överlåtelsen.

10. Huvudregeln är alltså att enbart egendom som tillhör gäldenären får utmätas för betalning av exekutionsfordran. Ett undantag från detta är emellertid när pantsatt egendom har överlåtits till ny ägare och panthavarens fordran på överlåtaren, på grund av den särskilda förmånsrätten, i en dom har fastställts att utgå ur panten (jfr Torkel Gregow, Utsökningsrätt, 5 uppl. 2020, s. 118). Verkställighet, dvs. utmätning, kan då ske i panten trots att äganderätten har övergått till en förvärvare som inte är personligt betalningsansvarig för borgenärens fordran.

11. En liknande situation föreligger när panten har ställts som säkerhet av en tredje man, dvs. av ägaren av den pantsatta egendomen, för annans skuld och panthavaren genom en dom fått fastställt att den säkerställda fordran ska utgå ur egendomen (jfr Torkel Gregow, Tredje mans rätt vid utmätning, 1987, s. 63). Exekutionstiteln kan även i det fallet användas mot annan än den betalningsskyldige gäldenären.

12. En borgenär vars förfallna fordran på en gäldenär är säkerställd genom en handpant exempelvis i en bostadsrätt kan, i stället för att realisera panten i enlighet med vad som har avtalats med pantsättaren (eller annars på offentlig auktion med stöd av 10 kap. 2 § HB), få en exekutionstitel om personlig betalningsskyldighet för gäldenären. Med stöd av den kan borgenären begära utmätning i panten (jfr 4 kap. 4 § UB). Panten blir i så fall föremål för exekutiv försäljning. Med stöd av den särskilda förmånsrätten enligt 4 § 3 förmånsrättslagen (1970:979) får utmätningsborgenären, såsom panthavare, betalt ur de medel som har influtit.

13. Om utmätt egendom är föremål för handpanträtt men utmätningen - så som i förevarande mål - har skett för betalning av annan borgenärs fordran än panthavarens, framgår det av 8 kap. 11 § UB att panthavaren (som tredje man) är skyldig att motta betalning för sin fordran i förtid. Av bestämmelsen följer vidare att denne inte är skyldig att avstå från sin panträtt utan att hans fordran blir betald, såvida inte försäljningen sker för en fordran med lika eller bättre rätt. Beträffande villkoren för den exekutiva försäljningen föreskrivs därför i 9 kap. 4 § andra stycket att, om tredje man har handpanträtt i utmätt egendom och den ska säljas för fordran med sämre rätt, försäljning endast får ske om köpeskillingen förslår till betalning av tredje mannens fordran (jfr för det fallet att försäljning sker utan att regeln följs NJA 1992 s. 6).

Fördelning av medel som influtit vid exekutiv försäljning av utmätt egendom

14. Borgenärernas inbördes rätt till betalning vid utmätning regleras i förmånsrättslagen. De särskilda förmånsrätterna gäller inbördes efter paragrafernas följd, dvs. i nummerordning (jfr 9 §).

15. En handpanträtt i lös egendom, exempelvis en bostadsrätt, har särskild förmånsrätt i den pantsatta egendomen enligt 4 § 3 förmånsrättslagen. Utmätning ger särskild förmånsrätt för utmätningsborgenärerna i den utmätta egendomen enligt 8 §.

16. Om utmätning av samma egendom verkställs samtidigt för flera fordringar, ger utmätningen fordringarna inbördes lika förmånsrätt, dvs. influtna medel ska fördelas proportionellt med hänsyn till fordringarnas storlek (jfr 9 § fjärde stycket).

H.G. ska tilldelas hälften av köpeskillingen

17. H.B:s överlåtelse av halva bostadsrätten till H.G. påverkade inte Skandiabankens säkerhet för bankens fordran på H.B. Om bankens fordran efter överlåtelsen helt eller delvis hade förfallit till betalning, skulle banken ha kunnat realisera panten för att få betalt ur den (se p. 10 och 11).

18. Däremot minskade H.B:s överlåtelse av halva bostadsrätten hans andra borgenärs möjlighet att få betalt för sina fordringar genom utmätning av bostadsrätten. De fordringarna var inte säkerställda genom någon pantsättning av bostadsrätten. Vid en utmätning för betalning av dessa fordringar kunde utmätningsborgenärerna därför erhålla förmånsrätt enbart enligt 8 § förmånsrättslagen (se p. 15) och enbart i den andel av egendomen som tillhörde H.B.

19. H.G. ägde halva den pantsatta bostadsrätten och kan ses som tredjemanspantsättare i förhållande till Skandiabanken (se p. 11). Hon hade emellertid ingen personlig betalningsskyldighet mot banken eller utmätningsborgenärerna och banken hade inte begärt betalning ur panten. Att hennes andel såldes var enbart en följd av indragningsregeln i 8 kap. 8 § UB. Hon har därför rätt till hälften av de influtna medlen från den exekutiva försäljningen (se p. 8).

20. Det bör vara Kronofogdemyndigheten som fattar ett nytt fördelningsbeslut med den nu angivna utgångspunkten.

Rättegångskostnader

21. H.G. har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader av Skatteverket. Verket är inte att se som en sådan enskild part som kan åläggas ett kostnadsansvar enligt 32 § lagen (1996:242) om domstolsärenden (jfr "Concilium" NJA 2012 s. 896 med hänvisningar). Av rättsfallet "RF och rättegångskostnaderna" NJA 2015 s. 374 framgår emellertid att en enskild kan få ersättning av staten för rättegångskostnader i ett utsokningsmål där staten är part, om kostnaderna har varit befogade med hänsyn till sakens beskaffenhet. Om det inte utgår någon ersättning i sådana fall, skulle det kunna strida mot 2 kap. 11 § RF om rätten till en rättvis rättegång.

22. Resultatet av H.G:s talan är att hon har kunnat skydda sin egendom mot att tas i anspråk av Skatteverket och Hamartia. Talan har avsett ett betydande belopp, cirka 1 miljon kr, och de juridiska frågeställningarna har varit komplicerade. Hon har haft fog för att vända sig till domstol för att få fördelningsbeslutet ändrat och rättegångskostnaderna är skäliga. Förhållandena är därför av det slaget att Skatteverket kan förpliktas att svara för kostnaderna.

23. Skatteverket har gjort gällande att ersättningskyldigheten i vart fall ska sättas ned med hälften, eftersom H.G. inte har yrkat ersättning för sina rättegångskostnader av Hamartia.

24. Hamartia är en enskild part och det har förelegat en sådan intresse motsättning mellan bolaget och H.G. att ett yrkande om att även Hamartia skulle ersätta rättegångskostnaderna skulle ha bifallits. En analog tillämpning av rättegångsbalkens bestämmelser i 18 kap. 9 § rörande solidariskt ansvar och i 11 § rörande fördelning av kostnader hade i så fall kunnat aktualiseras (jfr "Bilen i Borås" HD:s avgörande den 1 december 2020 i mål Ö 5734-19 p. 16).

25. Både Skatteverket och Hamartia har vid flera tillfällen yttrat sig i processen, och H.G:s rättegångskostnader får anses hänförliga till båda dessa motparter. Emellertid har hon valt att rikta sitt kostnadsyrkande enbart mot Skatteverket. I detta fall finns det mot den bakgrunden tillräckliga skäl för att Skatteverket inte ska förpliktas utge full ersättning för hennes rättegångskostnader (jfr

"Bilen i Borås" p. 17). Skatteverket bör i stället förpliktas att svara för hälften av H.G:s rättegångskostnader i tingsrätten, hovrätten och HD.

HD:S AVGÖRANDE

HD ändrar hovrättens beslut samt undanröjer Kronofogdemyndighetens beslut om fördelning av inlutna medel och visar målet åter till myndigheten som har att upprätta ett nytt fördelningsbeslut.

Med ändring av hovrättens beslut också i fråga om rättegångskostnader förpliktas HD Skatteverket att ersätta H.G. för hennes rättegångskostnad

- i tingsrätten med 18 750 kr, för ombudsarvode, och ränta ---, och
- i hovrätten med 5 500 kr, för ombudsarvode, och ränta ---.

Skatteverket förpliktas att till H.G. betala ersättning för hennes rättegångskostnad i HD med 22 000 kr, för ombudsarvode, och ränta ---.

Sökord: Indragning; Bostadsrätt; Exekutiv försäljning, Pantrealisation;
Rättegångskostnad; Utmätning
